

Les fades del Castell de Montclús

Josep M. Panareda

Hi ha qui diu que el castell de Montclús es va construir com un refugi-residència o per a vigilar la vall de la Tordera des de la sortida d'aquest riu del Montseny fins més enllà de Palau. No ho negaré pas. Però el que sí que és segur és que es va construir en un indret ple de fades, aquests éssers fantàstics que es representen sota la figura d'una dona dotada de poders sobrenaturals. Ja n'hi havia abans de bastir el castell, i el seu nombre augmentà una vegada construït, i n'hi ha hagut fins al moment present.

Us confesso que des que les vaig veure em van encantar, i mai tan ben dit. L'encantament que em van produir encara em dura, ja que vaig quedar sotmès a una influència irresistible. Són fades bones, que t'alegren la vista i t'ajuden a entendre com és la natura. Per la seva forma de ser i vestir-se hi ha qui les anomena senyores o senyoretetes amb barret. Es poden observar des del castell i també des de diversos punts de la carena entre el castell i Santa Magdalena.

La serra on hi ha el castell, entre la Tordera i la riera de Mosqueroles, està formada per materials poc consolidats; sobretot argiles amb capes on hi ha pedres de mida diversa, algunes de més d'un parell de pams. Les aigües de la Tordera han anat desgastant aquests materials per sota, de manera que de tant en tant es produeixen esclavissades i despreniments, fenòmens que deixen al descobert un vessant gairebé vertical i sense vegetació; són les penyes. Ahorra, l'aigua de la pluja que s'escola per aquests vessants aixaragalla la terra i va formant sots o petites valls voltades de terrenys descarnats. Però l'aixaragallament és desigual a causa dels materials que tenen mides diferents i pels nivells que s'han endurit més que d'altres. L'aigua salvatge arrenca i s'emporta més fàcilment els materials més tous, de manera que quan hi ha un nivell més dur, el desgast s'hi alenteix. L'aigua continua desgastant les vores sen-

se protecció del nivell dur, restant destacat en el paisatge part del nivell dur i els materials de sota seu, tot formant franges allargassades envoltades de xaragalls cada vegada més profunds. Arriba un moment que els xaragalls són tan profunds que provoquen la caiguda del relleu destacat i protegit per la capa dura.

Aquest mateix fenomen s'observa quan hi ha una pedra grossa, la qual fa que la terra de sota resti protegida: es forma enmig del xaragall una columna o piràmide de terra al capdamunt de la qual hi ha la pedra. Amb el temps, el bloc de pedra també cau pel soccavament de la columna de terra.

Aquests fenòmens esdevenen molt actius en l'entorn del castell de Montclús i la formació d'aquestes columnes amb una pedra al capdamunt és freqüent. Poden romandre-hi uns mesos o alguns anys, en relació amb l'acció erosiva de l'indret, que alhora depèn de la freqüència i intensitat de les pluges. Aquestes columnes són a vegades tan espectaculars que han rebut noms ben explícits. En català en diem pilars coronats, però en francès són conegudes com *chemin es des f es*, *dame coiff e* o *demoiselle coiff e*; molta imaginació per aquestes xemeneies de fades, o senyores o senyoretetes amb barret. Ningú no pot impedir que la nostra fantasia ens faci veure fades caminant per l'entorn del castell, i que en aquests pilars coronats hi veiem un indicatiu clar de la seva presència.

Si algú en té dubte que pugi fins al castell i observi atentament les penyes. És ple d'evidència de la presència de fades. Però hi ha temporades que és més difícil veure aquestes senyores amb barret; deu ser que no les tractem bé i se'n van a una altra contrada.

No oblidem que tot plegat és molt fràgil. Només es poden mirar. Si ens hi acostem massa o ajudem que l'aigua les desfaci més ràpidament, s'acabarà l'encantament.

